Z československé republiky

Tenorista—kavalír. — Praha, 18. října. — Lhal by, kdo by chtěl tvrditi, že hrdinové vysokých tónů se vyznamenávají skromností. Spíše měl pravdu, kdo o nich psal, že jsou prázdnými klasy na národa roli dědičné. Že jsou ale mezi tenoristy, dokonce mezi českými tenoristy kavalíři, kteří využijí příležitosti svépomocné akce, aby ukázali svoji bezmeznou neomalenost a nehumannost zároveň, o tom jsme se přesvědčili teprve včera při odpoledním představení "Maškarního plesu" v Národním divadle. Nešikovný aranžér podniků svépomoci Vinohradské zpěvohry vzpomněl si v této tísni pozvati k tomuto představení známého tenoritu "Otto" Mařáka, domnívaje se, že divadlo v neobvyklý den, v pátek odpoledne, takto bude naplněno. Pan Mařák, vyčítiv hned situaci, neostýchal se požádati za toto účinkování od lidí, bojujících nejtěžší zápas o existenci neslýchaný honorář 2000 korun. Ostatní, kdož doplnili vinohradský soubor, vesměs členové Národního divadla, účinkovali v tomto představení vzhledem k účelu zdarma. Leč Národní divadlo navzdor jménu "předrahého" pěvce Mařáka ostalo tentokráte bezmála prázdné. Když nebylo téměř z čeho ušlechtilému pěvci jeho neslýchaný honorář zaplatit, odebrali se k němu do šatny zadarmo účinkující a přimlouvali se, aby z honoráře slevil aspoň 500 K. Velikomyslný pěvec, pohněvaný tonto žádostí, místo, aby přímluvě vyhověl, svlékl kostým a prohlásil, že nehodlá představení dozpívati. Tím nastala před posledním aktem trapně dlouhá pauza. Teprve, když byl šlechetnému tenoristovi vyplacen nezteučené celý honorář 2000 K, oblékl se zase a part svůj dozpíval. — Tenoristé nebývají vyčtiví v provádění husarských kousků, leč něco tak nesympatického, jako tento čin Mařákův, není známo v annálech neomalenosti, spáchaných těmito rozmazlenci. Jest vůbec troufalostí od pana Mařáka, žádati za svůj výkon honorář, jaký mu žádné divadlo jaktěživo nezaplatilo a přímo cynismem však jest, žádati tolik peněz od lidí, jimž se jedná v této chvíli o záchranu tolika existencí a urvati takto hladovým jich sousto od úst. Nebylo to poprvé, co tento pěvec odřekl účinkování, k němuž se zavázal. Jen že ne vždy bylo mu vyhověno, jako tentokráte.

Z církevních kruhů. — V sobotu, dne 25. října, přijel do Prahy Theodor Valfre di Bonz, arcibiskup Trapezuntský a apoštolský nuncius s mocí legáta a latere, za tím účelem, aby ujlp. arcibiskupa a primasa pražského Msgra. Fr. Kordače posvětil na biskupa. Biskupská konsekrace se koná v neděli, dne 26. října, o 8. hod. ranní ve velechrámu sv. Víta, při níž byl nově posvěcený arcibiskup za zpěvu "Te Deum" intbronisován. Konsekrační slavnosti súčastnili se čeští biskupové Msgr. Doubrava, biskup královéhradecký, dále budějovický biskup Msgr. Hlinka a litoměřický biskup dr. Gross. Po slavnosti přijal arcibiskup ve své residenci venkovské duchovenstvo, jež za tím účelem přijelo do Prahy. Pražské duchovenstvo ze tří městských vikariátních obvodů pražských představí se mu ve čtvrtek, dne 30. října, a druhého dne potom představeno bude mu duchovenstvo řeholní. — Bývalý olomoucký arcibiskup T. Kohn, jenž zemřel ve Švýcarsku, odkázal v poslední své vůli na zřízení české university na Moravě 1,800,000 K. Bývalá vláda násilnické monarchie znemožňovala odevzdání odkazu svému účelu; až v těchto dnech bylo ve Štýrském Hradci při přelíčení, odkazem tím se zabývajícím, usneseno postoupit celou záležitost některému soudu na Moravě. Doufejme, že líčení dopadne pro nás příznivě a že bude Kohnův odkaz Moravě odkázán. Ne-li, bude třeba účinného diplomatického zakročení. — V zabírání klášterního církevního majetku pokračuje se postupně dále. Jistým kruhům není to vhod a vystupují proti tomu s vášnivými protesty. Nejvíce protestuje se proti zabrání kláštera Emauzského. V posledních dnech k veřejným účelům byla vládou zabrána budova kláštera františkánského řádu u Panny Marie Sněžné. Provinciál řádu, kterým jest dr. Jan Kapistrán Vyskočil, sám si stěžuje, že se tak stalo snad proto, že chudičký řád a klášter, který je mimo to ještě zadlužený, poskytl Českému Srdci dobrovolně na dlouhou dobu k užívání více jak půl celé budovy svojí.

Dr. Alice Masaryková v Londýně. — Slečna Masaryková pojednala ve své řeči pronesené v Londýně o dnešní situaci v Československu. Pravila, že pro oživení obchodu jest třeba zasílati méně kamenného uhlí do Rakouska a dočávati je spíše do Československa, které ho více potřebuje. Rakousko odvleklo z Čech tolik surovin, že přirozené pomocné prostředky země jsou úplně vyčerpány. Sklářský průmysl a vývoz cukru jsou téměř zastaveny. — Čechy se však budou moci vzpamatovati jen tehdy, obdrží-li suroviny, zejména olej, bavlnu, tuky a kovy. Pokud jde o podíl, jejž měli Čechoslováci ve válce, vzpomněla slečna Masarykova skutečnosti, že čeští vojíni, když obdrželi rozkaz bojovati za Rakousko, vzbouřili se a přidali se ke spojencům. Tím našli cestu k osvobození své země.

Výměna dollarů. — Ústřední oznamovatel v Praze píše: Až dosud posílány byly dollary ze Spojených Států k nám poštou, mnohdy jen v psaních, jež se pak ztratily. Nejčastěji byly dollary vyměněny za naše peníze, aby mohla býti zaslána větší částka. Tak nám unikalo mnoho amerických dollarů, jež by nám byly vítány na zaplacení dovozu. Aby se regulovalo zasílání dovozu k nám, zejména příliv vystěhovaleckých peněz, zřídí — jak se dovídáme, ministerstvo financí při konsulátu v New Yorku remitenční oddělení, jež se bude zabývati výměnou dollarů zasílaných Čechoslováky do vlasti. Ministerstvo financí ustanoví vždy přepočítací kurs, platný pro jisté období a oznámí jej kabelogramem. Ku přání zasílatelů neb příjemců budou na tyto částky vydávány vkladní knížky, zúročené 4 proc.

Smuteční slavnost.—Praha, 28. října. — Dříve, než se národ oddal radostnému jubileu dnešního dne, uznal za svoji povinnost vzpomenouti se zbožnou úctou všech hrdinů a mučedníků, kteří trpěli a zemřeli za svobodu naši. Stalo se tak smuteční slavnosti, která konala se včera po 6. hodině večer pod sochou sv. Václava. Tam pak vztýčen byl symbolický náhrobek — zvaný kenotaf. Na čtyřech stupních byl podstavec, nesoucí nahoře na šesti sloupcích sarkofag. Schodiště obklopeno bylo 10 obětnicemi, na kterých hořely ohně. Kenotaf byl odhalen už o 7. hodině ranní včera. Čestnou stráží byl při něm oddíl legie francouzské, ruské, italské a vojska domácího. Od časného rána k místu zbožné vzpomínky putovaly davy lidu, by uctil veliké mrtvé. Na okraj schodiště položeny byly květiny v nesmírném množství. Květinové obětiny na místě tom složilo ministerské předsednictvo s jinými ústními úřady. O 5. hod. odpolední byla hořejší část Václavského náměstí uzavřena vojskem. Celé okolí zachovávalo klid, důstojný celé slavnosti. Pořádek byl všude vzorný. Kolem kenotafu shromáždili se v polokruhu pozvaní zástupcové československého lidu, členové Národního shromáždění, republikánských úřadů atd. — Krátce před 6. hod. dostavili se diplomatičtí zástupci cizích států. Hned 6. hodiny přijel s průvodem svým president republiky. Sotvaže zaujal své místo, ozvaly se tři rány z děl baterie, která zaujala místo nad nádražím Wilsonovým. Na to 100 mužů pražských hudeb posádkových přednesla smuteční skladbu, kterou pro ně složil ten pro žestový orchestr složil mistr L. V. Čelanský. Pak smuteční skladbu Foerstrovu zapěl silný sbor pěvecký, načež na stupních kenotafu pí. L. Destálová, členkyně činohry Národního divadla, přednesla připadnou báseň, sepsanou Jaroslavem Kvapilem. Při posledních slovech básně zazněl závěrečný oddíl hudby Čelanského, načež president jménem celého národa položil na stupně kenotafu velikou svatý vavřínovou. V okamžiku tom pak rozpoutaly se ve všech věžích Velké Prahy všechny zvony a baterie v hradních přestávkách pálila 28 ran. Tím byla skončena slavnost, která myšlénkově měla ráz hlubokého posvátného citu vůči našim velikým mrtvým. Včerejší večer v celé Praze platil památce těch, kdož trpěli a mřeli za naši svobodu a naši budoucnost.

Spisovatel O. Jozífek zemřel.— V Předboji u Prahy zemřel dne 6. října český spisovatel Josef Dyrbon ve věku 47 let, známý pod pseudonymem O. Jozífek. Práce jeho filosofické i beletristické, uveřejňované ponejvíce v Herbenově "Času", vzbuzovaly před 10 lety velkou pozornost svojí duchaplností, originálností a hlubokým duchovním postřehem. Bohužel, těžká choroba nervová zuzmožnila téměř úplně nadanému myslíteli duševní práci a O. Jozífek pracoval též léta jako — prostý zemědělský dělník, doufaje tak ve vzpružení svých duševních sil. Hrál též na housle a zabýval se studiemi sociologickými. Žel však, že choroba jeho byla nevyléčitelna. Pochován byl 8. října na evangelickém hřbitově v Libni. Čest budiž jeho památce!

Tragická smrt ministrova syna. Praha, 19. října. — Z Moravských Budějovic došla sem dnes o 8. hodině ranní truchlivá zpráva o náhlém skonu pana Prokopa Staňka, studujícího obchodní akademie v Praze a meškajícího právě na velkostatku svého otce v Želetavě. Vyšel si totiž v sobotu v 11. hodin dopoledne na hon, jehož byl velkým milovníkem, a nešťastnou náhodou u rybníka, zvaného "U Bousku", asi sklouzl, při čemž vyšla rána. Nadějný jinoch byl zasažen a hned na místě zůstal ležeti mrtev. Každý, kdo milou a skromnou povahu tohoto hocha znal, lituje upřímně jak jeho, tak i dobrého otce, jenž při všech svých velkých starostech vládních zůstal vzorným a svým dětem zcela oddaným otcem. Případ vyvolal velký rozruch po celém kraji.

Sčítání lidu v Podkarpatském Rusinsku. — Užhorod, 18. října. — Při právě provedeném sčítání lidu bylo napočteno v Užhorodské župě 63,640 Rusínů, 47,591 Čechoslováků, 39,535 Maďarů, 7,651 jiných; celkem 158,417 duší. Podle vyznání 85,897 řeckokatolíků, 35,108 římskokatolíků, 18,528 kalvínů, 18,164 židů, 597 luteránů a 121 jiných. Užhorod má 16,872 obyvatelů a to 9,335 Maďarů (2 duši), 5,910 Čechoslováků, 1,076 Rusínů a 551 jiných. V užhorodském okresu (bez města) jest 10,547 Čechoslováků, 7,796 Rusínů a 7,024 Maďarů. Rusíni tvrdí, že při sčítání staly se nepřesnosti v jejich neprospěch.

Usvědčen co na cti utrhač. — Praha, 19. října. — Bývalý min. Jiří Stříbrný dle svého slibu dal žaloby na rozšiřovatele klamných pověstí o sobě, jež měly za účel jej a jeho práci v očích veřejnosti snížiti. Tito na cti utrhači se rekrutují ze všech stavů. Včera projednával se jeden z těchto případů u okr. soudu pro přestupky v Praze před r. z. s. Lukešem. Mladistvý Václav Vlk v pohnutých duchu táboru na Staroměstském náměstí 5. září, kde pohostinsku vystupovaly také husitské ženy, vykřikoval v hloučku, že br. Stříbrný prohrál 73,000 K a že je musil pátrně vzíti. Pro tento výrok byl Václav Vlk žalován právním zástupcem Stříbrného dr. Jar. Koškem. Před zahájením líčení včera o této urážce poukazoval soudce na mladistvý věk obviněného a přimlouval se za to, aby Václavu Vlkovi bylo soukromým žalobcem odpuštěno. Ministr Stříbrný jednak sám, jednak svým právním zástupcem prohlásil, že se mu jedná o to, aby každému, koho žaluje pro podobné tvrzení, byla ve veřejném zájmu dána možnost, aby pověděl, co ví, aby si zaopatřil všechen průkazní materiál, aby dle svých sil mohl provésti důkaz pravdy. Na tato slova pravil žalovaný Vlk, že to, co na táboře prohlašoval, četl v kladenském listě "Svoboda" a že důkaz pravdy nastoupiti nemůže. Po té nabídl zástupce žalobcův žalovanému lhůtu, aby si od dotyčné redakce opatřil materiál, který by k důkazu pravdy potřeboval. Žalovaný však opětně prohlásil, že důkazu pravdy provésti mu nelze, poněvadž jeho tvrzení nejsou pravdivá a žádal Stříbrného o promínutí. Vzhledem k této prosbě a vzhledem k tomu, že přistižen byl tentokráte mladistvý hoch, prohlásil Stříbrný, že na potrestání Vlkově netrvá a že se jasným prohlášením žalovaného v tomto případě spokojuje.

Zákon proti keťasům. — Praha, 18. října. — Dnešní "České Slovo" píše: Denně slyšeli jsme zoufalé často stesky na stále bující lichvu s potravinami a jinými předměty denní potřeby, denně viděli jsme a vidíme ještě dnes slzy matek, stojících před výklady obchodů a neodvažujících se do obchodů vstoupiti pro úžasně vysoké ceny vyloženého zboží, jež nebylo a není malému českému člověku vůbec možno koupiti, třeba by děti jeho doma stenaly hladem a chvěly se zimou, nemajíce dostatečného oblečku nebo chátrajíc obuvi. Maximální ceny potravin a zboží byly sice stanoveny, ale nikdo ustanovení jich nerespektoval a přímo nestydatým způsobem je překročoval. Lichva a lichváři řádili přímo zběsile a nespokojenost lidu den ze dne rostla. Správně lid při tom posuzoval, že jsou to především nízké tresty, stanovené na lichváře, které toto nestoudné okrádání a vyžírání obecenstva způsobují a proto na svých schůzích a průvodech dožaduje se trestů přísnějších. Prvá vláda naší republiky byla však hluchou k tomuto volání, neboť v ní zasedaly v převážné většině živly měšťácké, zástupcové buržoasie a těch vrstev, které tímto lichvářským vydíráním našeho lidu byly v prvé řadě samy vinny. Za to nynější vláda, v níž jsou převahou socialisté, nelenila a hned v prvních dnech své činnosti předložila Nár. shromáždění zákon, jenž stanoví co nejpřísnější tresty na všechny lichváře a zavádí lidové soudnictví lichevní. — V pátek, dne 17. října, byl tento zákon ve schůzi Národního shromáždění přijat. Čin tento způsobí jistě uspokojení v řadách našeho dělnictva, neboť konečně bude učiněna přítrž bestiálnímu vyssávání našich rodin nestoudnými lichváři všeho druhu. Tresty, jež zákon včera usnešený stanoví na lichvu, jsou citelné a dostupují při přestupcích až vězení od 6 měsíců do tří let a pokuty od 1,000 do 500,000 korun. Při zločinech lichvy stoupá trest vězení do pěti i více let a pokuta do dvou millionů korun. A v případech, kde byly ohroženy veřejné zájmy, nastupuje konfiskace veškerého jmění lichvářova. — Úžas celé sněmovny vzbudila výborná řeč poslance br. Hrizbyla, který snesl celou spoustu křiklivých případů lichvy, jež volá přímo o pomstu!

"Idealisté." — V "Českém Denníku" čteme: Večerník Práva Lidu píše: "Nás, dělníky a sociální demokraty, nemá rád buržoasní svět. A přece, jsou-li mezi námi ještě idealisté, jsou jimi zajisté — vedle zahraničních pracovníků, legií a hrstky intelligence u nás veřejnost nemá zhusta ani potuchy, co práce — bezplatné, nadšené a houževnaté vynaloží denně takový dělnický důvěrník. Nikoho z nás nenajdete u žlabu." Jak je možná tato sebechvála, která je sypáním písku do očí čtenářům, vůbec nechápeme. Dnes je všeobecně známo, že "idealismus" vynáší vůdcům soc. demokratů tisíce ročních příjmů, a že důvěrník soc. demokratický dá si také tučně platiti, je více než jisto. S érou socialistů vymizel idelismus docela a nastal věk materialismu. Idealisty v pravém slova smyslu byli ti vlastenci starého zrna, kteří od vesnice k vesnici, od člověka k člověku šířili národní uvědomění, pořádali přednášky, budili lásku k české knize a ze zatemněné mysli českého lidu v zapadlých vesničkách křesili jiskry lásky k vlasti. Chodili v neděli bosi s botami na ramenou od vesnice k vesnici a knihy, které si vyžádali od pražských knihkupců, aby je po vsích prodávali a rozdávali, nosili v uzlíčkách. A byli to profesoři a učitelé, lidé z města, kterým byl národ posvátným pojmem — byli to buržoasti. Za vše, co kdy udělali, nedostali ani haléře a nikdy ho nežádali, protože sloužit národu bylo jim věcí samozřejmou. Konali vše z lásky a vědomí poctivé duše, by dobré věci bylo jim odměnou tam, kde socialisté žádají dnes tučnou remuneraci za každý svůj krok a za každé své slovo. Dnes ani soc. demokratičtí dělníci nevěří, že jich vůdcové jsou "idealisty", protože k jejich sháňkám po výnosných postavením nemohou prostě zavírati oči.

Persekuce pruských Moravců. — "Našince" přináší zprávu z Hlučína: Poměry mezi Moravci stávají se nesnesitelné a neudržitelné. Není pomalu jistoty a bezpečí ani pro majetek ani pro život. Krádeže jsou na denním pořádku. Krade se všechno a všude. Na polích, vloupání do domů, jsou na denním pořádku. Na českého kněze jsou podnikány útoky. Fary jsou vybíjeny. Tak na faráře v Křenovicích bylo střileno v noci do jeho bytu. Hlučínský farář Stanke byl udán u pruských úřadů jako vlastizrádce. Jde přímo o rafinovaný postup pruské vlády vůči moravskému kněžstvu. Mládež se staví na stranu pronásledovaných kněží, a začíná veřejně ukazovati své národní smýšlení. Z německých kázání začíná lid hromadně odcházeti.

Transport sibiřských Čechoslováků a to invalidů a legionářů, byl na Wilsonově nádraží dne 17. října. — Dlouho očekávané hrdiny pozdravila při příjezdu pořádková hudba národní hymnami, čestná setnina francouzských legionářů atd. — Ministr br. Klofáč uvítal hochy nadšenou zdravicí, rovněž starosta pražský br. Baxa a podplukovník Hamada. Za legionáře odpovídal kapitán Novák, který přinesl národu a ministru Klofáčovi pozdrav armády. Pravil, že armáda nedopustí, aby kdokoli sahal na svobodu republiky. Republika chce armádu míti v klidu a pořádku, — kdo ji nestavěl, nesmí bourat. Za mužstvo pronesl zdravici dobrovolec Volek, který pravil, že vrahové nesmí u nás chodit na svobodě! Za provolávání slávy republice a presidentovi uvítalo statečné hochy četné shromáždění obecenstvo. Našim slavným bojovníkům přejeme po nekonečné řadě nevýslovných útrap a svízelů štěstí ve starém, osvobozeném domově. Po uvítání sibiřských legionářů odebrala se ihned deputace důstojníků i mužů k presidentu Masarykovi.

"My anebo Muna?" — Legionář od 1. pluku "Jana Husi" poslal svým rodičům do Čech dopis, z něhož vyjímáme: ....Jsme nyní na sibiřské dráze, kterou hájíme proti bandám bolševickým. Vzpomínali jsme na vás každou chvíli i v těch nejtěžších bojích jak proti Rakousku, tak proti pozdějším našim nejúhlavnějším nepřátelům — bolševikům, zrádcům ruského národa, spojencům Germánstva a ničitelům kultury. A to nás právě nejvíce bolí, že ti, kteří nás zde v Rusku zradili a prodali německo-bolševickému spolku, kteří proti nám štvali Maďary, Čínany a ty nejhorší vyvrhele a zločince ruského národa, které zorganisoval Lenin a Trocký, že právě ti dnes se doma u nás volně a beztrestně pohybují a snad dokonce našli i své přívržence a obhájce. Koho jim myslím, doufám, že víte. Jsou to: Muna, Hais, Knoflíček atd. — To nás nejvíce bolí, vždyť ti lidé mají na svědomí mnoho životů našich dobrovolců, kteří obětovali všechno pro svoji vlasť a národ, kteří šli dobrovolně na smrt, aniž měli nějakých záruk, že jejich ideál — česká samostatnost — dojde splnění. A Muna, Hais atd., co ti udělali pro národ? Ti nejenom že naši práci všemožně mařili, ale i spojili se s těmi, kteří uzavřeli brest-litevský mír a tím prodali nás všechny, celý český národ a všechny porobené národy německo-maďarské nestvůře. Půjde-li to tak dále u vás, pak musíte rozhodnouti, kdo pracoval pro národ: my anebo Muna se svými stranníky? Jiné cesty zde není.

Emauzští benediktini — jak zaznamenává vídeňská 'Reichspost' a to: 18 mnichů a 15 fraterů zůstane v pražském klášteře ve zbývajících pro ně místnostech, ostatní se vystěhují a to 23 klerikové do Beuronu, část další pak chce založiti znovu cisterciánské opatství kdesi ve Slezsku a jiná část odtáhne do Nehersteinu ve Wuertembersku. A do Emauzského kláštera pražského, jenž byl — jak známo — z největší části zabrán pro hudební konservatoř, budou postaveny patery varhany a 18 klavírů a z náboženského refektáře — jak vzdychá 'Reichspost' — bude zřízena divadelní síň, a v těchto klášterních místnostech dosud neutichne na příště lomoz a hluk trubek a jiných nástrojů. Ale jak zdůrazňuje "Reichspost", mezi pražskými Němci bylo odhodlání se zbylých mnichů emauzských zůstati v Praze, nejrádostněji pozdraveno a provázeno 'vysokým uznáním', což je pro emauzské mnichy zajisté nejcharakterističtějším.

Ničení nových peněz. — Jak jsme již psali, byly Republikou vydány nové korunové a pětikorunové peníze. Nyní se ukázalo, kam až sáhá zášť nepřátelů Republiky. Den co den objevují se lidé s novými papírovými penězi, které jsou svévolně kaženy. Český neb slovenský text jest přeškrtáván, a různým způsobem ohrožené zatížení lidé vylévají svůj marný vztek na zákonitém platidle Československé Republiky.

Památník práce Červeného kříže ve válce.

Tato zajímavá skupina je památníkem práce Červeného kříže ve válce. Je to dílo Onorio Ruotolo, italsko-amerického sochaře v New Yorku.

Dobrý liniment.

Není snad ani třeba, abychom vám vysvětlovali důležitost toho, abyste měli vždy po ruce dobrý liniment čili mazání pro případ úrazu neb jiné nehody. A tu není nikdy lepšího linimentu k takovým účelům nad

Severův Gothardský olej

(Severa's Gothard Oil), který jest dobře znám jako mocný nepřítel všech povrchních bolestí, křečí a ztuhlosti. Osvědčuje se v léčení revmatismu, otoků, ztuhlosti kloubů i svalů. Na prodej jest všude v lékárnách. Ceny: 80 centů a 2 centy daň, aneb 60 centů a 3 centy daň.

W. F. SEVERA
CEDAR RAPIDS, IOWA